

SERIJA Zašto odumiru gradovi **KURŠUMLIJA**

Izumrlo osam sela

Pre mogu da sretnem vuka ili lisicu nego čoveka. Razumem zašto ovde nema života i ne krivim one koji su otišli, kaže Miloš Đorđević, kome je najbliži komšija udaljen šest kilometara

VESNA KOSTIĆ

U kuršumlijskoj opštini, koja je po površini među pet najvećih u Srbiji, život se iz godine u godinu polako gasi. U ovoj opštini su 92 sela, a u poslednjoj deceniji osam je izumrlo, dok u ostalima živi starije stanovništvo sa preko 60 godina. U selima Vukojevac, Tačevac i Parada već više godina nema nijednog stanovnika, a u tridesetak u okolini Kuršumlijske banje, Lukovske banje i Dobrog Dola najviše je 250 stanovnika. Po poslednjem popisu ova opština broji nešto više od 19.000 žitelja što je gotovo za tri hiljade ljudi manje u odnosu na popis iz 2002. godine.

Seoba stanovništva sa područja opštine prisutna je poslednjih 50 godina, ali je iseljavanje intenzivirano poslednjih 10 godina. Godišnje se iz opštine u potrazi za poslom i sigurnijom egzistencijom iseli oko 300 pretežno mladih osoba ili mladih bračnih parova. Uglavnom odlaze iz seoskih sredina u veće gradove.

- Ekonomska situacija u opštini je generalno veoma loša, sa sve većim brojem nezaposlenih i siromašnih.

Kao posledica višegodišnje krize, razvoj opštine je gotovo zaustavljen, a većina firmi i preduzeća je propala. U našim selima gotovo da više nema života. To je planinsko područje koje nema izgrađene puteve i koje se jednom trećinom prostire duž administrativne linije sa Kosovom. Najviše zbog loših puteva i nemogućnosti da se do tih sela dođe, ljudi odlaze i ostaju samo najstariji. Zamislite na primer Tačevac, koji je udaljen 40 kilometara od Kuršumlije a do kojeg se stiže jedino terenskim vozilima. Kako da se tu živi? Ovaj kraj je odavno zapostavljen, pa je to razlog što se život u selima gasi. Mi imamo samo 5 kilometar asfaltiranog puta prema tim krajevima - kaže zamenik predsednika kuršumlijske opštine Dejan Milošević. On dodaje da je započela izrada strateškog plana kojim bi se poboljšali uslovi u opštini i podstakli žitelji da ostanu, a mnogi i da se nasele.

- Pre svega ipak moramo obezbediti normalne puteve. To nije toliko lako, ali se nadamo da ćemo uspeti - napominje on.

Da samo najuporniji, ili oni koji zaista nemaju gde,

mogu da žive u ovom kraju potvrđuju meštani planinskih sela. Meštani kažu da mogu na prste da se prebroje, i da oni koji su otišli trbuhom za kruhom bolje žive nego oni koji su ostali na svom ognjištu. U selima koja izumiru ima stotine hiljada hektara neobrađenih njiva, dok se o velikom broju kuća i imanja niko ne stara. U selu Trpeze, koje je u najvećem delu svojih zaseoka uz administrativnu liniju, živi nekoliko porodica. Njihove kuće su udaljene jedna od druge od tri do pet kilometara. Miloš Đorđević (54) živi dva kilometra iza policijskog punkta u samom administrativnom pojasu. Oko njega na udaljenosti od šest kilometara nema žive duše.

- Pre mogu da sretnem vuka ili lisicu nego čoveka. Doduše, srećem i patrole Kfora koje prolaze kroz moje dvorište kada obilaze prostor. Ponekad i stanu pa popričamo. Razumem zašto ovde nema života i ne krivim one koji su otišli. Ja sam ipak ostao, ali ko zna koliko ću i ja da izdržim ovako sam u nedodijeli - jada se on i objašnjava da je njegov zabran sa druge strane administrativnog prelaza,

na svega 50 metara od kuće, ali ne može tamo da ode.

- Ako bih hteo u svoju šumu, morao bih da zaobilazim 50 kilometara, preko Merdara, jer ne mogu iz dvorišta pošto sam u administrativnoj zoni. Zato nisam godinama bio tamo, a svoje imanje gledam samo sa prozora - kaže on.

Više nego ikada Kuršumlija zaostaje u razvoju i trenutno je na četvrtom mestu među najnepoželjnijim gradovima za život u Srbiji. I pored obilja prirodnih bogatstava - Lukovske, Prolom i Kuršumlijske banje, mineralne vode "Milan Toplica" i solidne sirovinске baze za drvnu industriju, u Kuršumliji je trećina stanovništva nezaposlena. Sem fabrike "Prolom vode", "Simplo - ŠIK Kopaonika", Prolom i Lukovske banje, gotovo da ništa ne radi. Kuršumlijska banja, jedna od najpoznatijih u staroj Jugoslaviji, već skoro deceniju je zatvorena za posetioce, baš kao i Konfekcija „7. jul“ i druge fabrike koje su upošljavale i po nekoliko stotina radnika, koji su sada na ulici i jedva uspevaju da prežive sa svojim porodicama.

Kuršumlija na dva popisa

Kategorija	2002.	2011.
Stanovnika	21.608	20.036
Rođenih	112	120
Umrlih	320	350
Sklopljenih brakova	84	43
Prosečna plata	4.600	18.110

Strana / Page: 5

Rejting / Reach: 918345

Država / Country: SERBIA

Površina članka / Size: 476 cm2

2 / 2

KAKO SE ŽIVI U KURŠUMLIJI?

MARIJA ĐUKIĆ

Nije lako živeti u Kuršumlji, bez posla, kulturnih dešavanja, sportskih manifestacija. Svi koji mogu, odlaze trbuhom za kruhom, pokušavajući da obezbede egzistenciju. Mlade uglavnom izdržavaju roditelji, jer malo je nade da će naći posao.

MARIJA JANKOVIĆ

Svi stanovnici Kuršumlje teško žive, ali mislim da je mladima najteže. Bez mogućnosti da se zaposle, perspektive, mogućnosti da napreduju. Od fabrika koje su upošljavale nekoliko hiljada radnika, sada radi samo „Simpo - ŠIK Kopaonik“ sa oko 550 radnika.

DRAGUTIN MARKOVIĆ

Pošto duže od godinu dana tražim posao, planiram da promenim sredinu. Nadam se da ću u nekom drugom gradu naći stalno zaposlenje i sigurnost kako bih mogao da zasnujem porodicu. Kuršumlju volim, ali po svemu sudeći, ovde ću dolaziti samo na godišnji odmor.

RADISAV MILENKOVIĆ

Mladi ljudi misle da je u većem gradu zagarantovan i bolji život. Često se desi da nije tako, i kada bi to shvatili na vreme, nikada ne bi ni odlazili iz rodnog mesta. Ovaj kraj je idealan za život, ali se svako mora potruditi da stvori sebi uslove.

Trećina stanovništva nezaposlena: Kuršumlja